

Anden i Första Petrusbrevet

Den förändring som skedde med Jesu lärjungar – som hade lämnat honom i sticket när snaran drogs åt kring Mästaren – är häpnadsväckande. Den utgjorde gnistan som över tid satte en hel värld i brand och som fortfarande brinner – evangeliets eld. Förklaringen till den mirakulösa förändringen är att Jesus gav lärjungarna sin Ande. Den som mer än någon annan står som representant för detta under är Petrus – som på pingstdagen vände sin förnekelse i frimodig bekännelse och predikan. Petrus har även i sina brev undervisat om den Helige Ande. Erik J Andersson leder oss i ett bibelstudium över det första av hans brev.

Petrus skriver om den Helige Ande flera gånger i sitt första brev – ibland tydligt och ibland mer i förbifarten. Några gånger är det inte solklart om han gör det eller inte. När Petrus t.ex. skriver om ”den oförgängliga skönheten hos en mild och stilla ande” handlar det inte om den Helige Ande utan om människans ande (4:4). Men fem gånger i brevet har Petrus något viktigt att säga om den Helige Ande och hans verk.

1. ANDEN SOM GUD OCH PERSON I TREENIGHETEN

”Från Petrus, Jesu Kristi apostel, till de utvalda som lever kringspridda som främlingar i Pontus, Galatien, Kappadocien, Asien och Bitynien. Ni är av Gud, Fadern, förutbestämda till att helgas genom Anden, så att ni lyder och blir bestänkta med Jesu Kristi blod. Må nåd och frid i allt rikligare mått komma er till del” (1:1–2).

Gör inte misstaget att hoppa över de nytestamentliga brevens inledningar. Kanske tänker du att det bara är en hälsningsformel. Jag vet att det lätt kan bli så. Ofta när jag skriver mail inleder jag med ett ”Hej” följt av namnet på den jag skriver till och fortsätter: ”Hoppas det står väl till med dig och de dina.” Ibland får jag variera det – just för att visa att jag menar det. Det är inte bara en strof. Det är en önskan om välgång och ett uttryck för att jag faktiskt tänker på mottagaren, på hans – eller hennes – nära och kära.

På samma sätt ligger det i brevens hälsningsord ofta ett rikt innehåll. Här skriver Petrus: ”Ni är av Gud, Fadern, förutbestämda till att helgas genom Anden, så att ni lyder och blir bestänkta med Jesu Kristi blod. Må nåd och frid i allt rikligare mått komma er till del.”

Vilken hälsning! Han säger till de kristna, som lever utspridda på olika platser i nuvarande Turkiet, att de är förenade med den levande Guden. De är förenade med honom, eftersom Fadern utvalt dem, för att Anden helgat dem och för att de är bestänkta med Jesus blod.

När vi talar om den Helige Ande, när vi uttrycker en längtan efter honom, så finns här den koppling som är nödvändig för att vi ska få möta den Helige Ande – kopplingen till Treenigheten. Vi tror på en treenig Gud – Fader, Son och Ande.

Bibeln talar om Gud som *en* och samtidigt

*Det är den treenige Guden vi bekänner och närmar oss
– också när vi riktar speciell uppmärksamhet mot Anden
eller uttrycker en längtan efter honom*

talat den om Gud som Fadern, Sonen och Anden. Är Gud en eller tre? På den frågan får vi svara "Nej, Gud är inte en eller tre, han är en och tre". Den levande Guden – som är hela tillvarons upphovsman och som vi kan lära känna genom Bibelns ord är tre-enig.

Det är svårt att förstå. Det är omöjligt att förstå. För en del människor är det mycket svårt att förhålla sig till något man inte kan förstå. Men vi får så att säga ta ett steg tillbaka och ställa oss frågan: Hurdan vore en Gud som jag kunde förstå? Skulle jag, med mitt begränsade intellekt och alla mina svagheter, verkligen vilja tro på en Gud, som inte var större, mäktigare eller mer annorlunda och helig än att jag kunde förstå mig på honom? Om han rymdes i min hjärna vore han då stor, vore han då Gud?

Det är där vi kan börja och i tacksamhet och nyfikenhet närma oss Gud av just den anledningen att han låter oss veta, låter oss förstå, låter oss lära känna honom. För vår skull visar han sig som Fader, Son och Ande.

Det är den treenige Guden vi bekänner och närmar oss – också när vi riktar speciell uppmärksamhet mot Anden eller uttrycker en längtan efter honom.

2. ANDEN OCH BIBELN

Lite längre fram i samma kapitel talar Petrus åter om Anden:

"Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få. De undersökte vem eller vilken tid Kristi Ande i dem visade på, när han förutsade Kristi lidanden och

den härlighet som skulle följa. Och det blev uppenbart för dem att det inte var sig själva utan er de tjänade med sitt budskap. Detta har nu förkunnats för er genom dem som i den helige Ande, sänd från himlen, predikade evangeliet för er. Och detta önskar änglarna att få blicka in i" (1:10–12).

Petrus har skrivit om Jesu Kristi uppståndelse från de döda (1:3), om hoppet och frälsningen (1:4–5) och om Jesu återkomst (1:7). Så kommer han till detta att evangeliet, som Petrus och andra fått predika för dem, var just det som Israels profeter under århundraden längtat efter, förutsagt och tjänat. Varken profeterna för länge sedan, eller apostlarna direkt i Jesu efterföljd hade gått i egen kraft, på eget initiativ eller med ett eget budskap. Nej, de hade förmedlat vad "Kristi Ande i dem visade på" och de hade förkunnat "genom den helige Ande, sänd från himlen".

Vad handlar det om? Profeterna och apostlarna? Det handlar om Guds Ord. Om Bibeln. Om att där och endast där står Guds budskap till världen och till dig att finna.

Ibland hör man kristna som skapar en motsättning mellan att hålla sig till Bibeln och att låta sig ledas av Anden. Ibland anføres till och med bibelverser som skulle stödja en sådan uppfattning, t.ex. "bokstaven dödar, men Anden ger liv" (2 Kor. 3:6). Men det är en grov felläsning som helt bygger på att man rycker bibelordet ur dess sammanhang – och att man inte förstår vem Anden är. Han är ju den som talar i Ordet.

Anden kommer till oss först och främst genom Guds Ord. Det är han som låter Ordet

träffa oss och tala in i våra liv.

Petrus pekar på det fantastiska att Gud genom sin Ande har talat genom människor – profeter och apostlar. Resultatet är Guds Ord. Ta emot den gåvan! Öppna gåvan – precis som du öppnar en present du får när du fyller år! Öppna presenten – Bibeln – med förväntan! Den stora gåvan som ges oss genom Bibeln är frälsningen i Jesu Kristi namn och blod – men också allt det andra i Skriften har ett oändligt värde och hjälper oss att lära känna Gud och leva det liv han tänkt för oss.

Det är inte självklart i dag bland kristna att lita på Bibeln. Förtroendet för Guds Ord som Guds Ord är ifrågasatt. Därför behöver vi be Anden att inte bara tala till oss i Ordet utan att också hålla oss vid Ordet. Låt oss vara Andetrogna och därför Bibeltrogna! Låt oss vara Andedrivna och därför Bibelburna! Låt oss vara Andeinspirerade och därför Bibelläsande!

3. ANDEN OCH KYRKAN

Vi tror ock på den Helige Ande, en helig allmänlig kyrka, de heligas samfund ... läser vi i trosbekännelsen. Anden och kyrkan hör ihop. Det visste också Petrus – förstås! Han hade ju sett Anden komma och kyrkan växa med tre tusen man på samma dag. Utan Ande – ingen kyrka!

Petrus skriver:

”Kom till honom, den levande stenen, som visserligen är förkastad av människor men är utvald och dyrbar inför Gud. Och låt er själva som levande stenar byggas upp till ett andligt hus, ett heligt prästerskap, som skall frambära andliga offer som Gud tack vare Jesus Kristus tar emot med glädje” (2:4–5).

Kom till Jesus och låt er byggas upp! Att komma till Kristus är inte bara att få gå in i en hel relation med Gud. Att komma till Jesus innebär också att få en ny familj – Guds familj. Bibeln använder många olika begrepp och bilder för att beskriva den gemenskap som

bildas runt korset: familj, hushåll, en kropp med olika kroppsdelar, grenar på ett levande träd och så vidare.

Petrus talar om levande stenar, som fogas samman till ett bygge – till ett tempel. Petrus, som fick ett nytt namn av Jesus. ”Det är du som är Sten”, hade Jesus sagt. Kanske Petrus hade tyckt att det inte bara var positivt. Men med tiden hade Petrus inspirerats och utvecklat en sten-teologi. Nu säger han till dem som lyssnar: Ni får också vara stenar – levande stenar. Av de här levande stenarna bygger Gud ett ”andligt hus” – ett Andens hus.

På svenska – och flera andra språk – har ordet kyrka flera betydelser. Det har det i Bibeln också. Där kan kyrka betyda den lokala gemenskapen av kristna eller den globala – ”en helig, allmänlig kyrka” kunde översättas ”en helig, universell kyrka”. Men i Bibeln, i Andens bok, kallas inget annat hus, ingen annan byggnad, för kyrka än den som byggs av levande stenar.

Är det viktigt? Ja, det är det av minst två skäl. För det första är det viktigt i vår tid att peka på den kristna gemenskapen. Din tro måste vara personlig, men den kan inte vara privat. Det får den inte vara. Varför? För att tron delas och skall delas. Och för att det är i det levande tempelbygget som Gud tar emot våra andliga offer. I Första Korintierbrevet skriver också Paulus om ett andligt hus: ”Vet ni inte att ni är ett Guds tempel och att Guds Ande bor i er?” (1 Kor. 3:16.) Tillsammans är vi kyrkan. Vi samlas inte i kyrkan – vi är den. Och när vi möts för att höra Guds Ord, för att be och lovsjunga, för att med varandra dela sorger och glädjeämnen, då frambär vi andliga offer – Andens offer – ”som Gud tack vare Jesus Kristus tar emot med glädje” (1 Petr. 2:5).

Den andra anledningen är att vi inte får förväxla kyrkan – Andens boning – med någon byggnad eller någon mänsklig organisation. Vi organiserar oss i missionsföreningar, församlingar och så vidare. Vi bygger byggnader,

*Vi samlas
inte i
kyrkan
– vi är den*

vårdar dem och älskar dem. Men varken en organisation eller en byggnad är Guds kyrka. När Anden inte längre ryms, finns det inte någon kyrka – och Kristi kyrka låter sig inte begränsas av murar vare sig i form av tegel och timmer eller av stadgar och medlemskort.

Anden och kyrkan hör ihop.

4. ANDEN OCH DOPET

”Så led också Kristus en gång för våra synder. Rättfärdig led han i orättfärdigas ställe, för att föra oss till Gud. Han blev dödad till köttet, men levandegjord genom Anden. I Anden gick han bort och utropade ett budskap för andarna i fängelset, för dem som den gången var olydiga när Gud tåligt väntade under Noas dagar, medan arken byggdes. I den blev några få, åtta personer, frälsta genom vatten. Efter denna förebild frälser dopet nu också er. Det innebär inte att kroppen renas från smuts utan är ett rent samvetes bekännelse till Gud genom Jesu Kristi uppståndelse, han som har stigit upp till himlen och sitter på Guds högra sida, sedan änglar, furstar och makter har blivit lagda under honom” (3:18–22).

Dessa verser är nog de mest omdiskuterade i Petrus första brev. Här finns det allra viktigaste med: ”Rättfärdig led han [Kristus] i orättfärdigas ställe, för att föra oss till Gud.” Så långt är det klart och tydligt. Men vad betyder det att han ”i Anden gick bort och utropade ett budskap för andarna i fängelset”? Några bibelöversättningar har här ”anden” med liten bokstav, men frågan är om man kan skriva så om Jesus. Att en människa består av ande, själ och kropp sägs t.ex. i 1 Tess. 5:23, men Jesu ande är ju den Helige Ande. Men kroppens död innebär inte Andens död och Jesus fortsatte att predika evangelium även efter sin död.

Vi får lämna de olika sätten att förstå orden. Men jag vill understryka att när Petrus här talar om Jesus och Anden så kopplas det vidare, via dem som levde på Noas tid utan att lyssna

på Guds röst, till den underbara räddning som arken blev för Noa och dem som följde honom. Den räddningen får vi genom dopet. ”Det innebär inte att kroppen renas från smuts utan är ett rent samvetes bekännelse till Gud genom Jesu Kristi uppståndelse.”

Vi har sett hur Anden hör samman med Ordet och kyrkan. Anden hör också samman med sakramenten – dopet och nattvarden. Det första vi såg var hur Gud verkar och når oss som den treenige Guden. Där talades det om att ”Ni är av Gud, Fadern, förutbestämda till att helgas genom Anden, så att ni lyder och blir bestänkta med Jesu Kristi blod. Må nåd och frid i allt rikligare mått komma er till del” (1 Petr. 1:2). Det är i dopet Gud Fader tar emot dig. Det är i dopet du blir bestänkt med Kristi blod och får ta emot frukten av att han dog i ditt ställe. Det är i dopet Anden verkar detta i dig, kommer till dig och leder dig in i ett nytt liv i gemenskap med Gud och hans kyrka.

Missionsbefallningen talar om detta: ”Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt vad jag har befallt er. Och se, jag är med er alla dagar intill tidens slut” (Matt 28:19-20). Det finns i Petrus undervisning en koppling mellan dopet i den treenige Gudens namn och att hålla Jesu befallningar – eller ”så att ni lyder”, som Petrus formulerar Andens verk på den punkten (1:2).

5. ANDEN OCH LIDANDET

Ett av Första Petrusbrevets allra tydligaste ärenden är att uppmuntra de kristna som mötte motstånd och fick lida för sitt ställningstagande att vilja tillhöra Kristus. Man levde i en svår tid.

”Mina älskade, var inte förvånade över den eld som ni måste gå igenom till er prövning, som om det hände er något oväntat. Nej, gläd er ju mer ni delar Kristi lidanden. Då skall ni

*Det verkar till och med som en del tror
att det är en kristen rättighet att vara
som alla andra och inte sticka ut*

också jubla och vara glada, när han uppenbarar sig i sin härlighet. Saliga är ni, om ni hånas för Kristi namns skull, ty härlighetens Ande, Guds Ande, vilar över er” (4:12–14).

Var inte förvånade, säger Petrus. Det behöver också vi höra. Många av oss tror att vi kan leva som Jesu lärjungar i Sverige på 2010-talet utan att möta motstånd, hån och lidanden. Det verkar till och med som en del tror att det är en kristen rättighet att vara som alla andra och inte sticka ut. Det gör nästan ont i mig att säga det, men kära vänner: Det är inte sant! Vi har inga löften om ett liv utan problem eller lidanden. Tvärtom – lidande väntar varje lärjunge som vill gå i sin Mästares spår. För att göra det ännu värre: Det väntar inte bara dig, utan också din man eller hustru, dina barn, dina syskonbarn och barnbarn. Det väntar alla som vill följa Jesus.

Vi gillar inte lidande. Det gör ont. Och tanken på att våra nära och kära ska drabbas är nästan outhärdlig. Men också där, just där, finns Anden. ”Saliga är ni, om ni hånas för Kristi namns skull, ty härlighetens Ande, Guds Ande, vilar över er” (4:14).

För Petrus väckte det säkert smärtsamma minnen till liv att tala om att lida för Jesu namn. Han var ju förnekaren. Alla visste att han förnekat sin Mästare. Men just därför kan vi lyssna till Petrus. Han om någon visste att

förnekelsens väg inte var värd att gå. Att förneka Kristus för att slippa lidande, smärta, hån, ja kanske till och med död, är ändå inte värt det.

Aposteln Paulus visste också vad lidanden innebar. Han skriver: ”Anden själv vittnar med vår ande att vi är Guds barn. Men är vi barn är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, lika visst som vi lider med honom, för att också bli förhårligade med honom. Jag hävdar att den här tidens lidanden väger lätt i jämförelse med den härlighet som kommer att uppenbaras och bli vår” (Rom 8:16–18).

Andens vittnar! Allt som möter här det ”väger lätt i jämförelse”. Det finns som sagt inget löfte om att slippa svårigheter.

Petrus får lära oss att hålla ut och stå fasta i lidandet. Vi får påminna oss – Anden påminner oss, ett av hans namn är ju Tröstaren – om att Gud är med oss, att vi mitt i lidandet kan peka på honom och att för en kristen ligger alltid det bästa i framtiden.

Erik J Andersson

Missionsledare i ELM, Örkelljunga